

Ákos Németh

Júlia i njezin poručnik
ili
vjeran do groba

Tragedija u dva čina

Preveo: Ištvan Filaković

OSOBE:

FERENC KOVÁCS, bivši oficir

JÚLIA, plesačica, njegova supruga

RITA, plesačica

BANDIKA

PUKOVNIK

DEČKO, konobar u Crvenom kokotu

KEGLEVICH, bivši oficir istupio iz službe, Kovácsev prijatelj

MOMCI i **GRAĐANI** na ulici

FÓRIS, nezaposleni tesar

DJEVOJKA

Prvi čin

Vjetrovito rano jutro, dvojica.

- KOVÁCS: *(dosađuje se)* Zašto sam postao oficir? Pitaš gluposti. Na to se ne može tako jednostavno odgovoriti, a i može se odgovoriti vrlo jednostavno. Nismo bili baš bogati, doma smo bili tri dečka... Mislim da smo ponekad izludili majku. *(Prihvati ponuđenu cigaretu.)* “Voko”, znaš li što je to? Vojni kolegij, plaćaju ljudima školovanje. Doma nam je virila guzica iz hlača. Majka mi je rano posijedjela.
- FÓRIS: Otac?
- KOVÁCS: Briga me...
- FÓRIS: Znači, zdimio je.
- KOVÁCS: Čuješ? Kako je čudno?...! Zrak se smrznuo i zvoni, kao led.
- FÓRIS: Tu ne vole bivše oficire.
- KOVÁCS: Primijetio sam.
- FÓRIS: Zašto si napustio vojsku, ha?
- KOVÁCS: Što si po zanimanju?
- FÓRIS: Tesar.
- KOVÁCS: To je dobar zanat.
- FÓRIS: A što ako nije?
- KOVÁCS: Iz Erdélya si?
- FÓRIS: Mrzim Erdélyce.
- KOVÁCS: *(smije se)* Znači iz Erdélya si.
- FÓRIS: Ja sam iz Pešte.
- KOVÁCS: Aha, sad znam zašto nisi lud za uniformom. Sad si je se riješio.
- FÓRIS: Supruge. Pustimo to. Vi ste, naravno, imali dobar život. Profesionalni vojnici imaju žena k'o blata.
- KOVÁCS: *(ne obraća pažnju na njega, ispuhuje kolutove dima)* Postoji trenutak, kada u životu čovjeka ne ostane ništa drugo.
- FÓRIS: Svi ste vi otimali žene jedan drugome, ha? Što si bio po činu?
- KOVÁCS: Misliš da mi se bilo lako priviknuti? Volio sam da je uvijek sve u redu. Živcira me kada stvari ne štimaju. Mislim, to mi je u krvi. Tu se samo klatarim po trgu, zima mi je u ovom kaputu. I još ne dobijem ni posla. Dvaput su me zvali, i to samo na jedan dan, pa da, nemam civilno zanimanje.
- FÓRIS: Zastavnik ili poručnik, ha? To si mog'o bit'.

KOVÁCS: Koliko skitnica visi tu svako jutro!

FÓRIS: Pa i nema nas puno danas.

KOVÁCS: Kako tapkaju. Rulja. Tapkajte samo.

FÓRIS: Ženama je dobro.

KOVÁCS: A ulicu mesti bogme neću.

FÓRIS: Rode jedno dijete pa su tako mirne tri godine. Pa onda rode još jedno. Lijepa je ljubav, dobra je ljubav, e pa to ti je ljubav. Jel' vidiš?

KOVÁCS: Svaki dan se vraćati kući, odvratno. Opet ne radim ništa po cijele dane.

FÓRIS: A još i stan dobiju.

KOVÁCS: Samo hodam po sobi gore-dolje i razmišljam.

FÓRIS: Brate, ja više ni ne čitam oglase za zaposlenje. Spustim se na trg svaki dan, i znam da ću nekom trebati.

KOVÁCS: Zima će nam biti lijepa, lijepa hladna zima. Zrak zveckaa kao kad je djeci Božić.

FÓRIS: Istina, imam dobar zanat.

KOVÁCS: Možemo polako doma, jel' da, buraz? Neće tu danas biti više ničeg.

FÓRIS: Oženjen si, ha?

KOVÁCS: Mislím da ću krenuti. Ni danas me nitko nije zvao.

FÓRIS: Znači, oženjen si. Ne budi blesav. Pametan čovjek od toga može i preživjeti.

KOVÁCS: Ja volim svoju ženu.

FÓRIS: Naravno, malo ljubakaj s njom, pa joj onda mazni što ima.

KOVÁCS: Puno pričaš.

Trojica, na istom mjestu.

POSREDNIK ZA POSAO: Ljudi, ima li među vama zidara, ili bravara?

FÓRIS: Ja sam tesar. Ali ako treba, razumijem se i u željezariju.

POSREDNIK ZA POSAO: Otiđite na ovu adresu. A vi?

KOVÁCS: NKV radnik.

POSREDNIK ZA POSAO: Imam već svoje ljude. Treba mi još samo zidar. Ima li koji?
(Glasnije.) A vi?

Dvojica, na istom mjestu.

KOVÁCS: Već tjednima, majku mu jebem.
FÓRIS: Mogu ti dati adresu da odeš spremat'.
KOVÁCS: Ja za drugim neću mesti.
FÓRIS: Aha, ti si gospodin!
KOVÁCS: Ja samo hoću radit', a ne ponižavat' se.
FÓRIS: I moja žena sprema, što je tu tako strašno? Kod nekog pisca čisti svake večeri. Ni taj ne radi ništa, ipak je dobro futran. *(Smije se.)*
KOVÁCS: Volim intelektualce. *(Smješka se. Povučje dim. Gleda žareći vrh cigarete.)*

Sam, na istom mjestu.

POSREDNIK ZA POSAO: Budale, glupi klošari, cigani, gonite se k vragu. Svi biste radili, ha? Mislili ste da ima toliko posla? Toliko ga nema na cijeloj kugli zemaljskoj. Vratite se u vaša sela ili se pobijte međusobno, baš me briga. Meni treba zidar, a ne ovakve skitnice. Zašto se uopće rađa toliko ljudi?

Soba, jutro, dvoje.

Vani se sprema oluja.

JÚLIA: *(mrmlja u polusnu)* Što je to?
KOVÁCS: *(Kuha kavu. Dugo gleda kroz prozor.)* Valjda Bog. Spavaš jel' da? Grana mlati po krovu, ništa drugo. Kako samo stenje vjetar... već pada. Prođe ljeto, kupili ga na kile, jutro je postalo tromo. Kako si lijepa, kako lijepa, nije normalno da budeš tako lijepa, tako mila, pa je čovjeka strah pogledati te. Kosa joj svila, koža porculan...
JÚLIA: *(budi se, guta s naporom.)* Već si stigao?

Kovács širom otvara prozor. Okrene se, crna silueta ispod crnih oblaka.

JÚLIA: Što sam loše sanjala...
KOVÁCS: *(tiho je promatra)* Popij kavu, a za to vrijeme ja ti se mogu diviti. Bruje brige, slijeću na kap sline u kutu tvojih usana, ja ću ih potjerati. *(Smije se.)*
JÚLIA: Koliko je sati?
KOVÁCS: Samo pričam, jel'? Kako mrzim zimu. Čovjek se samo smrzava na ulici. A ujutro, dugo je mrak.
JÚLIA: Što si rekao, koliko je sati?
KOVÁCS: Spavaj još. Oko pola devet.
JÚLIA: Kako to da si se već vratio, mili?

KOVÁCS: Više ne idem dolje na trg, tamo ne dobijem ništa. Bar ću i to vrijeme biti s tobom.

JÚLIA: I onako ćeš imat dobar posao, sigurna sam. Pouzdaj se u mene, naći ćemo ti. Ja ću te spasiti, hm?

KOVÁCS: Drago mi je što...

JÚLIA: Kako si dobru kavu skuhao.

KOVÁCS: Bit će valjda nekako.

JÚLIA: Što se stalno mučiš, imam ja dovoljno novaca.

KOVÁCS: Rekla si već dosta puta.

JÚLIA: Bojim se kako će biti navečer.

KOVÁCS: Trebala bi otići otamo.

JÚLIA: Mrzim Bandiku.

KOVÁCS: Grozno je svake večeri ići na posao s grčem u želucu.

JÚLIA: Pretjeruješ malo.

KOVÁCS: Valjda vidim.

JÚLIA: Ali ja sam plesačica. I nije to loše mjesto.

KOVÁCS: Voliš me još?

Soba, dan. Sam je.

KOVÁCS: Poštenje... poštenje je ključ svega. Koje obećanje daje čovjek djevojci? Vjeran da groba. Hoću da bude sretna. (*Sikće.*) Kad bih imao novaca! (*Smješka se.*) Sve treba pokušati. Pa ja sam samouvjeren, zar ne? U inozemstvo, naravno, ne smijem. Nema veze, to je samo mali nedostatak ljepote. Ali onaj tko traži agilnijeg čovjeka... zar nije tako? Počela je kiša. Napio se vjetar, a svijet se rasplakao od batina, no krasno. (*Sotonski se smješka.*) Bilo bi dobro nikad ne izgubiti samokontrolu; pa naravno. Po čemu je čovjek više od mase koja diše? Valjda po tome, što se može kontrolirati. Ili se to zove kompleksom? Kakav bi čovjek bio koji odjednom izgubi sve što ga povezuje? Vani opet pada, a ja imam uvjetnu kaznu. Već je prošla godinu dana kako nemam nikakvog posla. Samo hodam ulicama, dim se valja na vjetru, duševni mir mi gori k'o suho šiblje. Što je to što čovjeka tjera prema raskriljenim rukama žene? Ušutkava me kad mi se urla. Zar nije sramota što tako čeznem za njom? Sramota je, sramota. Ni ona nije ništa bolja, pa nitko nije, i pomalo će mi je otetiti, zar ne? Kako su svi neposlušni. Jedini sam ja ostao pošten na cijeloj proklesoj Zemlji. Zaljubljen sam u svoju ženu, a nema je pol' dana. Kad je ne vidim, dao bih dušu vragu. Samo hodam po sobi gore-dolje, od jutra do navečer. Gore-dolje. Ja se, naravno, ne razumijem u ženske poslove inače bih mogao i kuhati. Da, naučit ću. I sve ostalo. A susjedi i ostali... ali, zar sam ja neki problem? Već sam se promijenio? Od čega sam pak toliko umoran, imam li

uopće pravo na to? *(Smije se)*. Jel' ti dobro tako se ponižavati? E, da sam bogat! Ili barem vjernik. Ne bih ni išao dalje od crkve. *(Dere se.)* Kako da gledam drukčije kad nas svi gledaju! *(Dere se.)* Nema veze, mi lijepo živimo! Lijepo. Dragi Bože! Majku mu, kad bih se mogao pogledati u ogledalo. Bar da sam alkoholičar! Ili neka propala faca! Kad bih mogao biti uvrijeđen! Ne bi li bilo bolje napiti se i plaziti četveronoške?

Noćni lokal. Njih dvije.

RITA: *(šminka se u ogledalu)* Moj otac jedva da je razgovarao s nama. Uvijek bi samo šutio, k'o nož u maslacu, iako je stalno tvrdio da nas jako voli. Razgovor je isključivo čuvao za psa, za ogromnog kuvasa. Navečer bi legao pored njega na tepih i razgovarao s njim. Taj običaj je zadržao i nakon što je poludio, tako da dugo nismo ništa primijetili. Nema odvratnije stvari, draga moja, nego kad se duša muči.

JÚLIA: *(sanjari)* Kada sam bila curica...

RITA: Kasnije, kad je otac dospio tamo, trebalo je i psu dati jednu injekciju.

JÚLIA: ...i mi smo imali jednog velikog komondora. Imao je crvenu mašnu oko vrata kad smo ga dobili. Odnosno... ja sam ga dobila.

RITA: Pas je strašno cvilio. Zato mu je trebala injekcija. *(Radi grimasu.)* Čovjek... *(na trenutak ušuti kako bi popravila ruž.)* ne zna cviliti... K vragu, ovo se razmazalo.

JÚLIA: Rita, što ti je?

RITA: Pustimo sad to, u redu? *(Tiše.)* Blesavica mala.

JÚLIA: *(sanjari)* Ja volim pse. Imat ću...

RITA: To je, kao da...

JÚLIA: Zašto se tako jako šminkaš?

RITA: A tvoj mali poručnik, jel' našao konačno posao?

JÚLIA: Zarađujem ja dovoljno.

RITA: *(smješka se)* Novaca nikad dosta.

JÚLIA: Ismijavaš me?

RITA: Ne ismijavam ja nikad nikoga, srce moje.

JÚLIA: Što se toliko šminkaš?

Sporedna ulica u sjeni, trojica.

I. GLAS: Gospodine poručniče, kako ste zalutali u ovu zabit? *(Smije se.)*

II. GLAS: Gospodine poručniče, gospodine poručniče, nećete valjda reći da nas se ne sjećate?

I. MLADIĆ: *(istupi)* Čujem da su te demobilizirali, smeće jedno. *(Dražesno se smiješi.)* Zar ti ne fali vojska?

II. MLADIĆ: Bili smo ti ljubimci iz prve desetine, kako bi nas mogao zaboraviti? Volio nas je kao šugave pse.

I. MLADIĆ: Kako ne! Volio me tako da sam rekao: toliko ljubavi ne mogu podnijeti, još ću postat' bolji, od toliko maženja i paženja idem u raj s anđelima plesati.

II. MLADIĆ: Već vidim da ćemo morati promijeniti tvoju dobru dušu pa predlažem, budimo i mi jednom gnjide.

KOVÁCS: Puštaj me, stoko glupa, hoćeš da ti slomim ruku?

II. MLADIĆ: Kuš, ne seri! Vidi ga, još mi se petlja u filozofiju!

I. MLADIĆ: Jesi li čuo da se gospon poručnik spasio ćuze? Što misliš, i od nas će se spasiti?

II. MLADIĆ: Sad je mračno, na nebu su snježni oblaci. Što god danas napraviš ni dragi Bog na nebu neće vidjeti. I duša mi se smrsla, jedva smo te dočekali, ali isplatilo se!

I. MLADIĆ: Prepoznaješ nas, jel' da? E pa, kad si nas prepoznao, nek' te bude strah.

II. MLADIĆ: Tako, zar ti nisam već rekao? Kad čovjek tako nešto vidi, baš mu je drago.

Kod kuće, njih dvoje.

JÚLIA: Navratila sam između dvije predstave. Pristavit ću juhu pa moram nazad... Što je tebi?

KOVÁCS: Ma, ništa. Pusti me da prođem u kupaonicu.

JÚLIA: Stani malo, daj da te vidim... Što je to?

KOVÁCS: Daj da prođem u kupaonicu, makni mi se. *(Jako uzrujano.)* Valjda i bez tebe mogu nešto obaviti.

JÚLIA: Tko ti je to učinio?

KOVÁCS: Hoćeš me pustiti da operem lice?

JÚLIA: Daj da ti nešto stavim na to.

KOVÁCS: Skini mi se.

JÚLIA: Pusti me da ti pomognem.

KOVÁCS: Pomozi sebi.

JÚLIA: Zašto tako razgovaraš sa mnom?

KOVÁCS: *(jedva razumljivo)* Još ću doživjeti da ćeš se na kraju ti rasplakati.

JÚLIA: Ne razumijem.

KOVÁCS: *(dere se)* Tebi se sve mora dvaput ponoviti? Otvori uši, ti žabo!

JÚLIA: Ja bih samo voljela da lijepo razgovaraš sa mnom.

KOVÁCS: Evo, već cmizdri.

JÚLIA: Naravno, ti to ne podnosiš.

KOVÁCS: Kad bih barem ja mogao povremeno cmizdriti

JÚLIA: Ti misliš da je meni sve tako lako, jel' da?

KOVÁCS: Kad bi ponekad i mene netko žalio.

JÚLIA: Ja te žalim.

KOVÁCS: *(dere se)* Samo me nemoj žaliti.

JÚLIA: Gospode Bože, što je tebi?

KOVÁCS: Uostalom i bolje je da nestaneš iz kuće.

JÚLIA: Zašto da nestanem?

KOVÁCS: Očekuju te obožavatelji.

JÚLIA: O čemu to pričaš?

KOVÁCS: Povraća mi se od tvog posla.

JÚLIA: Zašto me s tim neprestano mučiš?

KOVÁCS: *(gleda je)* Kad bih imao para...

JÚLIA: Ja samo tebe imam.

KOVÁCS: Ponekad sam jako umoran od tebe.

JÚLIA: Od mene?

KOVÁCS: Tako mi boga, ponekad me strašno zamaraš.

JÚLIA: Jadniče, što ti se danas dogodilo?

KOVÁCS: *(smiruje se)* Nemoj me stalno grliti, gusko glupa.

JÚLIA: Što me sad guraš? Ponekad...

KOVÁCS: *(podrugljivo)* Ponekad...?

JÚLIA: Htjela bih ti pomoći.

KOVÁCS: *(podrugljivo)* Zašto?

JÚLIA: Zar ne znaš?

KOVÁCS: *(podrugljivo)* Ne. Stvarno ne znam! Pojma nemam! Već me danima to muči!

JÚLIA: Jesi li ti uopće u stanju mene...?

KOVÁCS: A ti?

JÚLIA: Zar ne vidiš?

KOVÁCS: Što bih trebao vidjeti?

JÚLIA: Gospode Bože, pa što bih sad trebala reći? *(Smije se s mukom.)*

KOVÁCS: *(artikulirano)* Nesposobna si za bilo kakve emocije, kao komad drveta.

JÚLIA: Što su od tebe učinili?

KOVÁCS: *(dere se)* Ma, ništa, ništa, ama baš ništa. Dobio sam vlastiti bubreg u ruke, skoro. Samo su me prebili na ulici. Ti naravno pojma nemaš što je to. Samo živiš, kao u kutiji za nakit, svačija mala ljubimica. Žale malu Juliju zbog njezinog poručnika! Sviđaš se samoj sebi, jel' da, zbog toga što se brineš o meni? Koji tip! Pušta tu dražesnu malu curu ovako... *(Drhte mu rubovi usana, zagladi joj kosu prema nazad.)*

JÚLIA: Molim te, ne razgovaraj tako sa mnom.

KOVÁCS: Sad plačeš, je li? A na tebe nitko nikada čak ni ruku nije podigao. Ni tvoj otac, ni ja, niti bilo tko drugi! Júlia, Júlia, treba je štititi od vjetra, od Sunčeva svjetla... *(Opali joj šamar, zadihan je dok je gleda.)* Sad možeš plakati, imaš razloga.

Ulica, trojica. (Dopunska scena.)

I. GRAĐANIN: *(mrmlja za sebe)* Nek' mi netko kaže, što je sad ovo... Čovjek ni sam ne zna što da mrzi više: prošli sistem ili sadašnji.

II. GRAĐANIN: Kako se zove ovaj... gospodine, kako se sad zove ovaj trg? Nekad je bio Moskovski.

I. GRAĐANIN: I sad je.

II. GRAĐANIN: Moskovski trg?

FÓRIS: Nije točno, to je trg Kálmána Szélla.

I. GRAĐANIN: Trebao je biti, ali nije.

II. GRAĐANIN: Zapravo mi je svejedno, samo sam ovu adresu htio...

I. GRAĐANIN: Neke su promijenili, neke nisu. Ma to su židovi, ne možemo mi znati što oni zapravo hoće.

FÓRIS: Svi lažu, nema tu veze nacija. Lažu, a pružaju dlanove da bi se čovjek najradije popišao u njih.

I. GRAĐANIN: Recite, očekivali ste nešto drugo?

II. GRAĐANIN: Dobri moj gospodine, osveta rađa osvetu. Težak slučaj.

FÓRIS: Bilo bi im jednostavnije okrenuti novu stranicu.

I. GRAĐANIN: *(smije se)* Al' ste vi naivni! Ja više ni u budućnost ne vjerujem.

II. GRAĐANIN: Ja vjerujem u budućnost.

I. GRAĐANIN: Ma dajte, gospodine, molim vas! Recite, tko tu vjeruje u budućnost, ali iskreno?

Troje u garderobi.

RITA: Onda, jesi li se smirio?

DEČKO: *(radi u lokalu)* Ti si tako mirna, a ja... kad bih ispričao policajcima, što namjeravam učiniti, uhapsili bi me.

RITA: Nije to tako jednostavno.

DEČKO: Ubit ću ga, razbit ću ga na komade.

RITA: Opet počinješ?

DEČKO: *(staloženo)* Ubit ću oca.

RITA: Koliko ti je godina, mališa?

DEČKO: Šesnaest.

RITA: Reci ti meni, pristaje li šesnaestogodišnjem muškarcu plakati kao da je neki balavac.

DEČKO: *(škrguće zubima)* Ubit će mi majku.

RITA: Evo ti, jedi.

DJEVOJKA: *(namješta haljinu ispred ogledala)* Tko ti je otac?

DEČKO: Kiss. Mama drži galanteriju u ulici Forgách.

DJEVOJKA: Koji Kiss? Aha, pa ja ga znam! *(Tiho.)* Glupi cuger.

RITA: *(vrti gumb na radiju)* Kada sam bila u tvojim godina, mrzila sam majku. Htjela sam pobjeći od nje. *(Bez osjećaja.)* A sad je izdržavam.

DJEVOJKA: *(Riti)* Onaj mladi frajer, bit će i večeras tu, osjećam to. Dosta je zgodan. *(Smije se.)* Ne da je zgodan...

RITA: Ponekad joj i pelene stavljam.

DJEVOJKA: Kako samo bulji. Da mi je znati, zbog koga dolazi. Stalno gleda u nas.

RITA: No, jesi se smirio?

DEČKO: I prije sam bio miran.

DJEVOJKA: Ulazi uvijek kad smo mi vani, ti i ja i Zsuzsa. Primijetila sam. Sjedne otraga... Daj ga i ti prouči malo.

DEČKO: Ne mogu jesti. I počnem se tresti, kad onakav dođe doma.

RITA: Obriši se ovim. Samo ćeš razmazati po sebi prljavštinu.

DEČKO: Što će biti sad, Rita?

DJEVOJKA: *(govori van na hodnik)* Što je, Júlia, imaš upalu grla? *(Objašnjava Riti.)* Danas je nekako nijema. *(Viče prema van.)* Hej? Što je tebi?

RITA: Slušaj me. Moraš se obraniti, čuješ me?

DEČKO: Jesi ti luda? Pusti me. *(Ustaje, pojačava radio.)*

RITA: *(Zgrabi ispruženu ruku momka i zavrne mu je iza leđa. Dahće, zadovoljno.)* Ovako, budalo mala, ovako. Zgrabiš mu ruku, kad dođe doma pijan, i bude naporan. Cvilit će k'o dijete. Kad ga raspališ bocom po glavi, spavat će do jutra i svi ćete imati mira. *(Djevojka mu smota drugu ruku na leđa, velika je borba.)*

DEČKO: *(batrga se i pokušava osloboditi, bezuspješno)* Gadovi!

DJEVOJKA: *(smije se)* Kako je sad, muškarčino? *(S radija trešti glazba.)*

Garderoba, dvoje.

Poručnik stoji na vratima, njegova prisutnost djeluje prijeteće, vidi se samo silueta ili sjena.

JÚLIA: Jesi li to ti? Ti si, jel' da? Što stojiš tamo? Nešto se dogodilo? *(Čeka.)* Dgodilo se nešto?

KOVÁCS: *(čeka malo)* Sram me je. Puknut će mi srce... Uopće ne razumijem što se dogodilo. *(Traži riječi.)* Naravno, za to nema oprost... nije opravdanje, da sam bio iscrpljen i nervozan. Koja sam ja stoka!

JÚLIA: Već sam ti oprostila.

KOVÁCS: Ja nisam oprostio sebi. I neću. Tebe još, vjerojatno, nitko nikada nije udario. A ja, jedan takav... Čovjek je stvarno stoka primitivna! Sram me je, Júlia. *(Djevojka ga ne gleda.)* Cijelu noć me to mučilo... samo sam lutao ulicama. Kakvih sve jadnika ima vani u to doba.

JÚLIA: U zoru je bilo jako hladno... mogao si se prehladiti. *(Drži poručnikovu glavu u krilu, miluje ga po kosi.)*

KOVÁCS: Kad me barem ne bi sažalijevala... Manje bih se osjećao kao odurna životinja. Júlia, Júlia...

JÚLIA: Nije se dogodilo ništa, ništa se nije dogodilo. Sve je u redu. *(Dugo šute.)*

KOVÁCS: Zašto sam ja takav?

JÚLIA: *(tupo)* Pusti sad to.

KOVÁCS: Od sutra će sve biti drukčije.

JÚLIA: Naspavaj se, uopće nisi spavao.

KOVÁCS: Čistit ću stubišta ili odnositi smeće. Radit ću bilo što. Stvarno mi je dosta samoga sebe.

JÚLIA: Smiri se.

KOVÁCS: Tako bih volio nešto raditi. Nešto što ima smisla! Raditi nešto lijepo, neku finu stvar! Osjećao bih da mi je život dar. *(Kašlje.)* Cvijeće bih donosio svaki dan. Kome treba jedan ovakav, iz policijske kartoteke?

JÚLIA: Bože dragi, prestani više. Okupaj se i leži.

KOVÁCS: *(tupo)* Umorna si, jel' da? Ja sam te izmorio. Ne čudi me. Ne čudim se nikome kome sam dosadan.

JÚLIA: Ako i ne možeš spavati, barem se malo odmori. Neću ti sad kuhati kavu.

KOVÁCS: *(više)* Započet ću nov život! Predivan novi život! Bit ću poduzetnik, milijunaš! I iz govana ću cijediti novce... Bože, ja sam tako sretan.

JÚLIA: Susjedi će lupati, ako budeš vikao.

KOVÁCS: *(smije se, već jedva sluša)* Nek' mi ga popuše!

Separe u lokalu. Dvoje.

RITA: Valjda si mislio da sam kurva?

PUKOVNIK: Što se smiješ?

RITA: Radim što hoću. Ako hoću, s tobom, ako hoću s drugim.

PUKOVNIK: Jel' ti dosta?

RITA: Inače ne bi ni imao pravo na mene.

PUKOVNIK: Tu ću staviti.

RITA: Previše sam dobra za tebe.

PUKOVNIK: I jučer sam te zvao, i prekjučer.

RITA: Pa što?

PUKOVNIK: Samo... valjda imam pravo pitati gdje si bila?

RITA: Gdje bih bila, radila sam.

PUKOVNIK: Tu sam te najprije tražio. Rekli su mi da imaš slobodan dan.

RITA: Sjetila sam se, bila sam s jednim ljepotanom.

PUKOVNIK: Već sam te upozorio da ne prosipaš te svoje glupe viceve.

RITA: Tko kaže da su to vicevi, ha? Nikome nisam dužna polagati račune.

PUKOVNIK: Droljo mala.

RITA: Pa što ako te i prevarim? Zapravo te i ne varam, jer što nas uopće povezuje? Možda ovo?

PUKOVNIK: Što me sprečava da...

RITA: I što sad, hm?

PUKOVNIK: Barem se nemoj smijati, kučko.

U lokalu, popodne.

- DJEVOJKA: A ti? Pričaš sam sa sobom?
- KOVÁCS: Pričati je lakše nego šutjeti, nisi znala?
- DJEVOJKA: Ako ti je to fiksidea, poludjet ćeš, ljepotane.
- KOVÁCS: Kad poludim, imat ću samo jednu fiksijeku, a ovako ih imam za čitav harem. Nosi se.
- DJEVOJKA: Budala. *(Ode.)*
- DEČKO: *(dolazi kao konobar)* Izvolite.
- KOVÁCS: *(ne gleda ga)* Jedan Štefi.* *(Mamak ode.)* Kako je odan ovaj grad. Obijaju grbove. To je dobro, zar ne? Jača ponos. *(Mamak stavlja pred njega pivo i nalijeva ga. Ode.)*
- PUKOVNIK: *(silazi s kata)* Kovács, gle, Kovács. Pozdravljam vas, sine! Dugo vas nisam vidio. Kako vaša supruga?
- KOVÁCS: Dobar dan, gospodine pukovniče. *(Usiljeno.)* Nisam vas ni pitao, što ima novog unutra. Hoćete mi se pridružiti, gospodine pukovniče?
- PUKOVNIK: Moram ići, sine.
- KOVÁCS: Vojska... Trebamo mi ovoj zemlji, kao mrtvacu sunčane naočale.
- PUKOVNIK: Vi... ste sad ogorčeni, sine.
- KOVÁCS: Pogledajte, kako je noću prazan ovaj grad, gospodine pukovniče! Toliko prazan, kao što je srce vaše Rite, naime, ako vas ne uvrijedim, vaša Rita je jedna... *(Ironično se nasmiješi.)*
- PUKOVNIK: Slušaj, Kovács. Znaš koliko si mi nekad bio drag. Iako se ti možda više i ne sjećaš.
- KOVÁCS: *(nije baš raspoložen za taj razgovor)* Znam više nego što vi mislite. Vama mogu zahvaliti što ne sjedim u ćuzi, što su me pustili.
- PUKOVNIK: Ma pusti to. Hoću ti samo reći da... saberi se.
- KOVÁCS: *(naglo)* Vi zaslužujete bolju ženu. Vi zaslužujete ljepši život. Vi ste dobar čovjek! *(Smije se.)* Vi zapravo i niste oficir. *(Gledaju se.)*
- KOVÁCS: Oprostite.
- PUKOVNIK: *(sjedne)* Čujem da si želio razgovarati sa mnom.
- KOVÁCS: Ako prihvaćate savjet mlađeg, gospodine pukovniče... pustite tu Ritu.
- PUKOVNIK: O čemu si htio razgovarati?

* austrijsko pivo "Steffl"

KOVÁCS: Čuo sam da... nije popunjeno šefovsko mjesto, unutra, u skladištu. Kažu, da je stari Mayer otišao u mirovinu. To može i civil obavljati, zar ne?

PUKOVNIK: Što tebi smeta Rita? Pa ona i tvoja supruga su kolegice.

KOVÁCS: Kad biste vi rekli par lijepih riječi za mene... ja bih unutra rado bio šef skladišta.

PUKOVNIK: *(ne sluša ga)* Htio bi biti bogat?

KOVÁCS: Pogledajte! Izašle su cure, počinje program.

PUKOVNIK: *(tužno ih promatra)* K vragu. *(Puši.)*

Na istom mjestu, troje.

DEČKO: *(dolazi)* Želite još nešto?

KOVÁCS: Što želite, gospodine pukovniče?

PUKOVNIK: *(momku)* Kao da ne znaš što pijem, budalo. Hajde, nosi se.

Dečko je blijed, odlazi.

KOVÁCS: Često dolazite ovamo, jel' da, gospodine pukovniče. Vidim da znate i ovoga momka.

PUKOVNIK: Da li ga znam? Baš zgodno, da li ga znam?

Otraga u noćnom lokalu, dvoje.

JÚLIA: Pa što je tebi? Ako se budeš motao tako namrgođen, Bandika će pri-govoriti.

DEČKO: Nema ljepše od neonskog svjetla. Jel' znaš da već imaš bore?

JÚLIA: Jednog je dečka, tvog prethodnika, zbog toga izbacio. Bandika voli samo vesele zaposlenike.

DEČKO: Ti već dugo radiš tu, jel' istina?

JÚLIA: Izgledaš iscrpljeno.

DEČKO: Samo hodam između stolova i slušam što sve ljudi govore. Govore svakave idiotarije, svašta, samo ne ono što je bitno.

JÚLIA: Al' ti si još dijete.

Dvojica za stolom.

PUKOVNIK: *(neraspoložen je, tijekom cijelog prizora pije)* To je zlo. Što će biti od ove zemlje? Ne želim kriviti nikoga, no ipak? Među nama, pitam te, tko su ovi? Smiješno mi je. Pa, došao je kraj, ipak se dogodio taj kraj? Kad će na mene doći red? Do trupa, za sada, još nisu stigli, vjerojatno me drže samo radi toga. Imam pedeset dvije

godine. Imam oficirski čin, imam Red zvijezde, imam bubrežni pijesak, što još ono imam? Ostao sam pošten čovjek. Oduzna vremena, u njih se ulijevaju gorčine srca.

KOVÁCS: Ovo su civili, gospodine pukovniče.

PUKOVNIK: Neka napetost lebdi u zraku, kao crkotina u vodi, nešto se kvari, nešto odumire, prošlost mi se pokvarila, nešto ne valja. Nešto ne valja sa mnom.

KOVÁCS: Gospode Bože, pa pokažite nekog, s kim nema nikakvih problema.

PUKOVNIK: Moje mi se djetinjstvo mota po glavi. Što će čovjeku toliko uspomena? K'o dijete bio sam sluga, kad ostarim, možda ću opet biti samo sluga. Ono što je bilo između, već mi se danas čini, samo kao san. Tko bi mislio?

KOVÁCS: Govorilo se da ste bili u Vijetnamu, gospodine pukovniče.

PUKOVNIK: Nisam. Neka samo govore. Vidiš, danas više nije običaj hvaliti se time. Od gomile nitkova napravio sam ljude, samo se u međuvremenu sa mnom dogodilo ovo. Ova jebena lijeva noga. Uvijek mi trne. I što će započeti pukovnik streljaštva kad se demobilizira?

KOVÁCS: Nositi svoja odlikovanja.

PUKOVNIK: Danas ih više nitko ne nosi, pa ni ja. Sveca mu, poslao bih dođavola bilo što, da još vjerujem, no smokvin list je odletio, a poštenje se prokurvalo.

KOVÁCS: Ma nemojte, kajete se zbog svega?

PUKOVNIK: Ni zbog čega se ne kajem. Samo mi ruka drhti, vidiš, brate? Još samo nekoliko godina, pa ni opušak neću moći ugasiti. Postao sam bolestan čovjek, ni ovu pišalinu ne bih smio piti. Jedino mi je možda krivo što iz moje obitelji nitko nije postao čovjek.

KOVÁCS: Čovjek?

PUKOVNIK: (*šapuće*) Previše sam mislio na sebe.

KOVÁCS: Kako mirno kažete te stvari, kako možete biti tako mirni. Kako mirni. Nitko ništa ne osjeća, samo ja.

PUKOVNIK: Nisam miran. Samo ležim doma na krevetu i mota mi se po glavi svašta. Trče pukotine po zidu, kao mreža, a tamo unutra sam ja. Nisam miran. Možda imam previše uspomena, grize me vrug iznutra. Raste u meni bijes, sine, krv mi pije.

KOVÁCS: Previše pričamo, radije pijmo.

PUKOVNIK: Ionako je sve propalo, a ja se samo sramim. Sine moj dragi, ja sam tu vraški volio živjeti. Čovjekovi najstrašniji trenuci, postali su mu najbolji trenuci. Imam pravo još samo na to da ja idem naprijed.

KOVÁCS: Bojim se da je za danas preostala samo grozna dosada i votka, gospodine pukovniče. Vi ste gospodin, a danas nema puno takvih.

PUKOVNIK: Zašto se onda želiš vratiti, reci mi?
KOVÁCS: Ja sam se školovao za to.
PUKOVNIK: Trgovinu oružjem? I što još, sine?
KOVÁCS: *(šuti)* Ne otežavajte mi, gospodine pukovniče. Nisam takvo smeće.

Dolazi Dečko.

PUKOVNIK: Vičem, jel' da? Pa nek' vičem, zašto ne bih, je li? Tko će mi zabraniti?
DEČKO: Idemo doma, molim te. Zvao sam taksi, čeka nas na ulazu. Umoran si, tata.
PUKOVNIK: Umoran... Napio sam se kao stoka, sine, opet sam pijan, jebi ga.

Pušta da ga odvedu. Kovács spava glave prevrnuće na stol.

Kod ulaza, troje.

JÚLIA: Gospodine pukovniče...
PUKOVNIK: *(pripito)* Gospođo?
JÚLIA: Oprostite trenutak. Možda me poznajete iz viđenja, kao i ja vas. Ja radim ovdje, kao plesačica...
PUKOVNIK: Nema problema, sitnica. Što vas brine?
JÚLIA: Poručnik Kovács, maloprije ste razgovarali s njim, on mi je suprug. Najprije vas molim da mu ne kažete da smo vi i ja razgovarali.
PUKOVNIK: Vi ste zbunjeni, kunem se.
JÚLIA: Ja znam što je mog supruga povrijediti, i još se sjećam kakav je prije bio i što je danas postao... Onaj sudski spor, koji je imao... znam, pogriješio je ali... Gospodine pukovniče, ako bi se obnovio slučaj!
PUKOVNIK: *(smije se)* Obnovio slučaj!
JÚLIA: *(primijeti da nije trijezan)* Kad biste htjeli, vi to možete.
PUKOVNIK: Vreballi ste me na ulazu, baš zgodno!
JÚLIA: Što bih vam mogla reći...
PUKOVNIK: Kunem se, ne razumijem, što tražite od mene.
JÚLIA: Uviđavnost...
PUKOVNIK: Vaš je poručnik...
JÚLIA: Vaša riječ svuda ima težinu...
PUKOVNIK: ...trgovao ruskim oružjem. *(Smije se.)*

JÚLIA: Rugate mi se?
PUKOVNIK: Koga briga, što je radio! Ali su ga ulovili, i to je pogreška, velika!
JÚLIA: Žao mi je što vas vidim u ovakvom stanju. Zar se ne razumijemo?
PUKOVNIK: *(štipne je za bradu)* Više žalim vas, mala gospođice, jer je gospodin poručnik Kovács... ah, još je klinac... Izdržat će.

Na istom mjestu, sama.

JÚLIA: *(tužno ulazi)* Do pakla bih hodala, bosa po živoj žeravici, samo da ga izbavim. I on se napio, jadničak moj mali... Kako mu se znoj cijedi niz čelo! Sanja li o meni?

(Pogradi ga, poručnik podiže pogled.)

U garderobi, dvije.

RITA: Strah me je primiti ih u ruke, da ne puknu kao mjehurići.
JÚLIA: Od njega sam ih dobila, još davno.
RITA: Davno, davno, jednom će sve biti davno... na kraju će vrag odnijeti sve.
JÚLIA: Ne voli me, više me ne voli, znam. Kako da ga zadržim?
RITA: Lijepi su biseri, baš su lijepi. Nemoj ih nikada prodati. Pravi kavalir. Plaća kao oficir...
JÚLIA: Jednom, kad sve bude tako, mogu biti tvoji.
RITA: *(ne obraća pažnju)* Samo neka plaćaju svi, neka plaćaju. *(Ravnodušno.)* Zašto se uopće udavati, hajde reci?
JÚLIA: I u zadnje vrijeme mi je zlo, jutros sam čak i povraćala.
RITA: Vratio se žongler. Tri minute, Júlijice.
JÚLIA: Moja baka je bila Armenka, gatalica, nisam ti to nikad pričala? Zato imam ovako crne oči.
RITA: Ne plači sad, bubice, ne plači. Gamad jedna, misliš da zaslužuju toliko?
JÚLIA: Nekad sam i ja bila dukčija. Jel' ti znaš uvijek što radiš i zašto to radiš?
RITA: Lanjski pobačaj, jel' da? Imaš grižnju savjesti?
JÚLIA: Tako je htio. Trula sam. A sada, što ako sam opet?
RITA: Imaš grižnju savjesti?
JÚLIA: Tko ne bi imao? Al' njemu nije trebalo dijete, već da prestanem plesati. Ništa više ne znam.
RITA: Popravi šminku oko očiju.
JÚLIA: Reci mi, jesam li još lijepa?

Sama.

JÚLIA: Ipak nemam samo ja volju. Čovjek vrijedi više nego pas. I onda, gle, znam li ja uopće što sam nekad htjela? Kakav jadan život, samo bih plakala, pa ipak dižem noge tamo vani. Osjećam, kao da sve oko mene umire. Bila sam odurna prema njemu. To samo ja vidim, Bog me kaznio, kaznio me tako što znam sve. Svi su slijepi. Kako sam se samo bojala za sebe, ali čemu tijelo kad će se ionako jednom crvi ševiti u njemu. Kome bih mogla reći bilo što? Bože sveti, tako sam sama. Pa zašto je sve odjednom postalo besmisleno? *(Jeca.)*

Dvoje, u zamračenoj sobi.

RITA: *(gleda dečka, zatim ga grčevito privije na prsa)* Blesane mali... moj mali anđele.

DEČKO: *(grozničavo se izvlači iz zagrljaja)* A ti? Dokle će to još biti tako? Ili me više ne voliš?

RITA: Na svoj način, valjda znaš. Mili...

DEČKO: Reci, imaš povjerenja u mene? Ali stvarno! Kad bismo ti i ja...

RITA: Da? Reci, mili. Da?

U garderobi, dvoje.

KOVÁCS: *(grli djevojku)* Nije te valjda strah, Júlijice? Uz mene se bojiš? Trebala bi napustiti ovo.

JÚLIA: Ali ja sam plesačica.

KOVÁCS: Ja bih volio da cijeli dan samo mene čekaš. Je li to sebično?

JÚLIA: Tebe čekam i ovako cijeli dan.

KOVÁCS: Zbog tebe bi i banku opljačkao bilo tko.

JÚLIA: *(miluje ga po kosi)* Ne bih voljela da se upustiš u takvo nešto.

KOVÁCS: I čovjeka bih ubio.

JÚLIA: *(Smije se.)*

KOVÁCS: Bilo što, srećo, bilo što. Znači li to tebi uopće nešto?

JÚLIA: Krasan moral! Razbojnik odan obitelji kojeg očekuju toplom večerom...

KOVÁCS: Ili da radije postanem ministar? Zar ne osjećaš da je sad sve u našim rukama? Što bi rekla na to da se jednog lijepog dana iznenada obogatimo, ha?

JÚLIA: *(Smije se.)*

KOVÁCS: Ujak iz Amerike! *(Privuče Juliju sebi u krilo.)*

Kod gatare, kasno navečer, dvije.

CIGANKA: Što hoćeš, kćeri?

JÚLIA: Proreci mi budućnost. Reci, što me očekuje.

CIGANKA: Ne iskušavaj Boga, nemoj htjeti znati ono što malo njih znade.

JÚLIA: Platit ću ti.

CIGANKA: Pruži mi dlan. Žeđ joj lažna, znanju teži, prst i prst su povezani. Svijeća plamen čini krug, u zrcalu sad vidim...

JÚLIA: Što vidiš, zašto šutiš?

CIGANKA: Sve je zamršeno, teško je shvatiti. Vidim muškarca, smješka se kao pas, ne može se znati jel' se ulaguje ili se sprema ugristi. Vidim ženu, ne očekuj ništa dobro. Mutna crta, kuda bježi, težak joj smisao...

JÚLIA: Zašto si opet ušutjela? Platit ću ti, govori.

CIGANKA: Nemam ti što reći.

JÚLIA: Ne želiš reći ili ne znaš reći?

CIGANKA: Tebi je svejedno. Pođi kćeri, idi, ako možeš dati, u šešir stavi, ali ne daj, ako ne možeš.

Drugi čin

Dvojica, na ulici.

- FÓRIS: E pa, ovo tu, ova kuća, to ti je Crveni kokot, ha? Bio sam unutra. Puno novaca nas tu čeka, iza jedne ploče. Ići će. Šutiš, ha?
- KOVÁCS: Crveni kokot? Čovječe, ne može!
- FÓRIS: Zašto ne bi moglo, kad se sve može? Odluči se. Sad se još banči, poslije će biti tiho, a sutra će već plakati. Ili će barem jedan plakati. Poznajem vlasnika.
- KOVÁCS: Po noći pas hoda otraga, i čuvar.
- FÓRIS: I gluh je i slijep.
- KOVÁCS: Čovjeku novac, psu otrov. Staviti u krvavo meso, tako će pojesti. Uh! Ovo je gadno, jako gadno.
- FÓRIS: Sutra je slobodan dan, cure će sjediti doma, a mi ćemo tu slaviti.
- KOVÁCS: A što ako noćas bude pun mjesec? Ili se probudi čuvar i krene dozivati psa?
- FÓRIS: Ako je tako, čuvar je tvoja briga. Nadam se da se nismo krivo razumjeli? Ha, nadam se?
- KOVÁCS: Brišimo odavde. Nebo je kao staklo u sto boja. Već sviće. Eno psa, šeta! Sad gleda prema nama. Pa nitko nije s njim? Da se odlučim?
- FÓRIS: Sutra, sutra. Skači ti samo, crveni kokote. Ha?
- KOVÁCS: 'Ajmo, 'ajmo odavde. Još malo pa će izaći van, a mi tu na dvorištu...
- FÓRIS: Pa samo smo pišali! Ha? Pogledaj oko sebe, gledaj od ovog ću ja postati gospodin, a na kokota debeli mlaz. S ovog mjesta imam gadne uspomene.
- KOVÁCS: A što ako će, kao i danas, svijetliti Mjesec?
- FÓRIS: Obidimo jednom okolo... A sutra ćemo... ha?

Dvojica.

- BANDIKA: Ah, gotov je dan, gotov, jel' da? Puno je to, puno. Ideš spavati?
- DEČKO: Idem doma, pa da.
- BANDIKA: Opasno je hodati ovako u zoru. Pamet u glavu. Izbjegavaj loše društvo. Jesi čuo? Pametno do kuće.
- DEČKO: Što ako ja ne želim biti pametan?

BANDIKA: Sve me je strah, kako pričaš! Izbjegavaj zla čovjeka. Jer se dogodi zlo. A što je bio uzrok, što posljedica? To nikog ne zanima. I eto ti problem. Čuješ me? Izbjegavaj loše društvo!

Ujutro u garderobi, dvoje.

KOVÁCS: Júlia? Gdje je?

RITA: Otkud bih znala? Trebala bi doći svaki čas.

KOVÁCS: Pa to je strašno! Nikad je nema tamo, gdje je tražim. Vrijeme je da je do-ve-dem u r-e-d...

RITA: Nervozan si?

KOVÁCS: Recimo. A što je tebi?

RITA: Ne bih voljela da mi opet uđeš bez kucanja. Ili barem pozdravi.

KOVÁCS: Pitanje je samo, kako da te pozdravim? *(Poljubi je.)*

RITA: Da to nisi još jedanput učinio.

KOVÁCS: Ma nemoj... ovako mi se još više sviđaš.

RITA: Bolje da nestaneš odavde, frajeru. Jasno?

KOVÁCS: A što ako mi nije jasno?

RITA: Da se barem ne kreveljiš.

Dvojica.

KEGLEVICH: Jednom davno, iza sedam gora i sedam mora, živjeli su muškarac i žena... Crtaš li još, uopće?

KOVÁCS: *(čita ceduljicu)* Ne više, nemam vremena, ni volje. Jel' ti znaš Baruna? Zove me u Austriju, voziti votku u Beč.

KEGLEVICH: Bolje ti pusti te stvari. Imaš već dovoljno putra na glavi.

KOVÁCS: Ovo zapravo nije strašno. Što misliš? Trebam mu, jer... *(Razmišlja.)* Rizično je samo, dok ne završi, jel' tako? Da ipak ne idem? *(Mračno.)* Imam predosjećaj. Sve je tako zbrkano. Kao kad čovjek počne pjevushiti i nada se da ga nisu vidjeli kako priča sam sa sobom. *(Baca cedulju . Zatim se smijulji.)* Znam adresu.

KEGLEVICH: Barem da si nervozan. Na jednom poslu si već propao.

KOVÁCS: *(slegne ramenima)* Ranije. *(Smije se.)* Serem se na sve.

KEGLEVICH: Loše ćeš završiti, Kovács.

KOVÁCS: *(u sebi)* Stalno se bojite, svi. Samo laprdajte, ja ću učiniti što treba. *(Njiše se na stolcu.)* Od dima ću sebi napraviti zaručnicu. Noga joj kolut, cica joj kolut, eh, baš je jako lijepa. *(Snažno uvlači dim cigarete.)* Labuđi vrat, bokovi joj plešu, gležanj joj se predivno njiše po crti.

KEGLEVICH: *(otrese se)* Imaš još negdje onaj crtež, kad, kad je Júlia...

KOVÁCS: Kuća je prazna, zaručnica je otišla u vjetar. *(Razmišlja.)* Pa naravno, ti si nekad bio lud za Júlijom. A i njoj si bio drag, jel' tako? Dok se nisam pojavio ja, ha! Ha? Šuti, baš fino! Ljubav je, mili moj, prljava rabota. Ljubavi, mili moj, zapravo i nema. Ha? Istinski su samo žene zaljubljene, muškim imenom dozivaju svoju budućnost. A ja ti više ne vjerujem ni u budućnost, ni u prošlost. Prljava stvar! Nikada nećemo pronaći svoj mir. Nikada, nikada!

KEGLEVICH: Lijepa je cura ta tvoja Júlia.

KOVÁCS: Ako je tako lijepa, bit će grdo, velik je to problem.

KEGLEVICH: I pametna je tvoja Júlia.

KOVÁCS: Još samo kad ne bi ponekad toliko mudrovala.

KEGLEVICH: Lijepa, pametna, vjerna i brižna, brate, imaš ludu sreću, samo je nemoj izgubiti.

KOVÁCS: Moja je za sva vremena.

KEGLEVICH: Srce mi se stegne, kad pomislim na vas. Kovács, kako možeš živjeti ovako?

KOVÁCS: Svatko živi onako, kako zna i umije. *(Bulji van kroz prozor.)* Nebo je kao glava čekića, svaki čas me može poklopiti. Da ipak ne idem sutra?

KEGLEVICH: Opet se naoblačilo... snježni oblaci. *(Razmišlja o drugim stvarima.)* Ti bi trebao upisati neku civilnu višu školu, Feri.

KOVÁCS: Razmaknut će dobri Bog pramenove sa svog čela i vidjeti kako je ovaj svijet podao. Kako podao i prljav i zavidan. Ma, svejedno. Još dan-dva i sve će biti iza mene.

KEGLEVICH: Na primjer za građevinara.

KOVÁCS: Jedan dan, jedan dan, zatim je sve gotovo, zar ne? *(Gleda cedulju.)* Ponekad mi se baš nekako zavrti u glavi! Slova budu kao crvi, a papir kao da ima groznicu. *(Ponovo ga zgužva.)* Lupetamo bez veze, nikako ne želim ostati u ovoj zemlji.

KEGLEVICH: U redu je, odeš. I što ćeš postići ako odeš?

KOVÁCS: Što bi me tu zadržalo?

KEGLEVICH: Pjeniš se bez veze... Ipak, što će biti s tobom? Kakvu ćeš imati budućnost?

KOVÁCS: *(krevelji se)* Ni budućnost više nije kao nekada. Čovjek bi najradije uhvatio maglu, pa... Jel' to kukavičluk?

KEGLEVICH: Nije, nego sebičnost. Naravno, obično ti meni govoriš da sam sebičan.

KOVÁCS: Pa i jesi, isto kao i Júlia i još mnogi. Jedini je problem sa sebičnima, što imaju veći interes za sebe, nego za mene. *(Izazovno se cereče.)*

KEGLEVICH: Kao kakvo dijete si. Sad je još O.K. ali za desetak godina morat ćeš naći bolji izgovor.

KOVÁCS: Uvijek ću biti ovakav! Uvijek! Takav sam i bio, a takav ću i ostati! Besmrtni! *(Smije se.)* Za sada.

Soba ujutro, dvoje.

JÚLIA: *(pegla)*
Jedna stara vještica
tri sina imala
jedan ide u školu
drugi krpi cipelu
a treći tu na klupi
cijele dane samo trubi
tra-ta-ta-tu-tu-tu
lijepu pjesmu tu.

KOVÁCS: Kakva je to glupa pjesmica? Kako bih se mogao iščupati iz ovog škripca... radit ću. Jako ću voljeti svoj posao, što god da se dogodilo. Ugušit ću se ovdje, kakva rupa.

JÚLIA: Da skuham čaj?

KOVÁCS: Morat ćeš uskoro krenuti. Nije ti hladan ovaj pod, dušo, kad si bosa?

JÚLIA: Već sam se navikla.

KOVÁCS: *(promatra zid preko puta)* Cigle u zidu, kao na vojnoj paradi. Crvene, kao da se srame. Kad bi barem stvarno bila moja žena! Da stvarno živimo sretno! Sve dok plešeš, neću te oženiti.

JÚLIA: Ipak ću pristaviti vodu za čaj.

KOVÁCS: Opet plače. Eto. Očito od ljubavi.

JÚLIA: Duhovit si.

KOVÁCS: Vrijeme je da kreneš.

JÚLIA: Već tjednima buljiš u zabat preko puta.

KOVÁCS: *(sebi)* I ti misliš da sam postao gotovan, jel' da? Bježi i ti. Kao da u, najmanju ruku, imam triper.

JÚLIA: Ne razumijem što govoriš?

KOVÁCS: Ništa. Gala mi je ponekad. Da te nema, već bih čučao na ledu, najvjerojatnije. *(Ironično.)* Kako da ti zahvalim?

JÚLIA: Ne trebaš mi zahvaljivati.

KOVÁCS: Trebam.

JÚLIA: Pusti me.

KOVÁCS: Ali stvarno.

JÚLIA: Pusti me malo, lijepo te molim.

KOVÁCS: Ali ja sam tako zahvalan.

JÚLIA: *(plane)* Lijepo te molim, pusti me više na miru. Danima pijan dolaziš kući, noću...

KOVÁCS: Ja?

JÚLIA: Pustimo to.

KOVÁCS: Pa što? Jel' to možda problem? Jel' te to kopka?

JÚLIA: Samo se smijulji.

KOVÁCS: Dobre sam volje.

JÚLIA: Kojim povodom?

KOVÁCS: Pa konačno, zaljubljen sam. A jedna lijepa djevojka također je zaljubljena u mene. Kako da ne budem dobre volje? *(Nije jasno ruga li se.)* Ne bih se mijenjao ni s kim na svijetu.

JÚLIA: Drago mi je.

KOVÁCS: Moje košulje pegla najljepša djevojka na svijetu.

JÚLIA: Lijepo te molim...

KOVÁCS: Pere da ne budem prljav. Još da mi usta povremeno nisu neoprana! Taj moj izgovor. Što se može, predgrađe je...

JÚLIA: Ti mene omalovažavaš.

KOVÁCS: Koliko pritužbi, koliko uzdaha! Raspiruješ mi ljubav. Kad bi samo znala da me ponekad spopadne osjećaj grižnje savjesti! Ja sam ipak biće koje osjeća. Pogledam te ponekad i kažem u sebi: ova je djevojka zaslužila nešto bolje, ova je djevojka zaslužila nešto ljepše. Zeznuo te je život, ljubavi.

JÚLIA: Sad misliš da si duhovit?

KOVÁCS: Ja da tebe omalovažavam?! Ha! Jako te cijenim, itekako jako. Nikad me nisi ostavila u govnama, jel' da? Reći ću i sada glasno i jasno, da će navečer pukovnik na kraju završiti kod vas, iako ga je ona kurvica nogirala. Tako da će gospodin pukovnik večeras pijuckati sam, u dokonom raspoloženju, znam mu sve navike. Budi ljubazna prema njemu, zlato, jako ljubazna.

JÚLIA: Kako da to shvatim?

KOVÁCS: Pametna žena sve shvaća.

U lokalu, za stolom, dvoje.

STARIJI MUŠKARAC: *(stoji)* Gospođice, mogu li vas pozvati na čašicu pića?

JÚLIA: *(ljubazno)* Ne, hvala lijepa.

STARIJI MUŠKARAC: *(Prikrivajući razočaranje odlazi.)*

KOVÁCS: Kako si ti ljubazna sa svima?

JÚLIA: I to je dio mog posla, dušice.
 KOVÁCS: Ne kvarim ti valjda posao?
 JúLIA: Stvarno bi već mogao prestati.
 KOVÁCS: Naporan sam?
 JúLIA: Naporan si.
 KOVÁCS: *(kao kakvo dijete)* Slušaj... voliš li me još?
 JúLIA: *(očiju punih suza)* Ti... blesane mali, ti...
 KOVÁCS: *(grčevito je grli)* Ponekad... tako se jako bojim da me više ne voliš. *(Mnogi ih gledaju.)*

Na istom mjestu.

KOVÁCS: Eto, vidiš, nije došla.
 JúLIA: Tko to?
 KOVÁCS: Barem ćemo biti sami.
 JúLIA: Imam još dvadeset minuta.
 KOVÁCS: Odahnula si.
 JúLIA: Čuj...
 KOVÁCS: Da?
 JúLIA: Blijeda sam?
 KOVÁCS: Recimo...
 JúLIA: To je od svjetla.
 KOVÁCS: Ova tvoja prijateljica, lijepa je cura.
 JúLIA: Rita?
 KOVÁCS: Mogla bi me preporučiti...
 JúLIA: *(nakon nekog vremena)* Sviđa ti se?
 KOVÁCS: Kako se zbunila!

Na istom mjestu.

KOVÁCS: *(andeoskog lica)* No, zašto si tako tužna, reci. Mi smo se uvijek mogli dogovoriti oko svega, valjda to znaš?
 JúLIA: Razumijem, gospodine poručniče.
 KOVÁCS: Za pozdravljanje moraš imati kapu, čekaj malo!
 JúLIA: Sjećaš se kad si mi to pokazivao?
 KOVÁCS: Blizu je garnizon, uvijek ih ima na vješalici. Evo!

JÚLIA: Dobro mi stoji?

KOVÁCS: *(smijulji se kao vražićak)* Ovo je vraški uzbudljivo.

JÚLIA: *(nevino se smješka)* Znači, ovo čak i tebe zanima. I, sviđam ti se, ha?

KOVÁCS: Još bi samo trebao opasač.

JÚLIA: A ono što bi meni trebalo, gospodine poručniče?

KOVÁCS: A što još tebi nedostaje za sreću, sunce moje?

JÚLIA: Jel' da ćeš od danas biti ljubazniji?

KOVÁCS: Kako da ne? Zar nisam već i sada sasvim dovoljno ljubazan?

JÚLIA: Ima još poneki nedostatak.

KOVÁCS: Ujeo te patak... za guzicu.

JÚLIA: Za guzicu.

KOVÁCS: Za...

JÚLIA: Ali gospodine poručniče! Nismo sami!

Na istome mjestu.

JÚLIA: Jel' da me još voliš?

KOVÁCS: Hoćeš ljubavno priznanje?

JÚLIA: Pa dugo to nisi činio.

KOVÁCS: Ali maloprije smo se dogovorili, da se meni sviđa Rita. Kako ću sad?

JÚLIA: Uz mali napor možda ti i uspije.

KOVÁCS: Ne jedeš?

JÚLIA: Ne prije posla.

KOVÁCS: Pojedi od mogega.

JÚLIA: Biftek? Ne jedem ga nikad, krvav je.

KOVÁCS: Meni za volju! Ovako ćeš potpuno oslabjeti.

JÚLIA: *(smije se)* Samo malo?

KOVÁCS: Samo jedan griz.

JÚLIA: *(jede)* Ne želim ga.

KOVÁCS: Ako sve pojedeš, reći ću ti što mislim o tebi, ali iskreno.

JÚLIA: *(osluškuje)* Kako to, iskreno?

KOVÁCS: Tebe ni ne zanima kakav sam ja u biti? Jesi li me možda vidjela da izjavljujem ljubav na koljenima?

JÚLIA: Zapravo mi je malo zlo.

KOVÁCS: Zar ti ništa ne značim? (*Šapuće, baršunastim glasom.*) Kako bi bilo jednostavno dokazati da to nije istina. Je li ti ukusno?

JÚLIA: (*nije više toliko raspoložena za igru*) Samo ću te jednu stvar pitati. Poslije možeš govoriti.

KOVÁCS: Baš je fino. I sirovo i krvavo. Kako li je samo krasna ova moja plesačica. Kad čovjek ugleda takvu ljepotu, dobije volju da zatuče nekog, tek tako, od puke sreće.

JÚLIA: (*bez snage*) Jako mi je zlo.

KOVÁCS: Samo mirno pojedi, ili ti više nije ukusno? Bubice moja, cvjetiću, ptičice malena! Pa ja sam tu, bilo što da ti se dogodi. Tko bi te smio dirati? Draže ti je kad te usput milujem, jel' tako? Zašto ne govoriš, što ti je? Vidim da danima ne jedeš. Mora postojati neki razlog. Sad ćemo popraviti tvoj mali apetit, dobro, čarobni cvjetiću? Samo ti jedi!

JÚLIA: (*Jede na rubu plača i povraćanja.*)

KOVÁCS: Hrabro, Júlia, samo hrabro. Popapaj ti sve, k'o mali lijepi lešinar. Svi se smiješe, vidiš, kakvu smo dobru igru smislili. Hajde, jede lijepo Júlijica... lijepo samo, još jedan, za mene.

JÚLIA: (*Potrči.*)

KOVÁCS: Čujete kako povraća? (*U sebi.*) Odvratno.

Na istom mjestu.

KOVÁCS: (*Júliji koja se vratila*) Rekao sam ti da možeš računati na bilo što, kad sve pojedeš, a ne kad izrigaš. (*Júlia samo stoji.*)

Soba.

JÚLIA: Blato na čizmama, što je to? Gdje si bio dosad, samo te čekam...

KOVÁCS: Gađali smo pse lutalice, frendovi i ja. U predgrađu je blato.

JÚLIA: Prošlo je već jedan... ne, nije, sat je stao...

KOVÁCS: Samo se vrtiš u krevetu, zašto ne spavaš? Što ti stalno čekaš?

JÚLIA: Puno si pio, spavaj...

KOVÁCS: Šuti, žabo, hoćeš da o tebe obrišem čizme? Crno blato na plahti, to je poetično, i pseća dlaka, to smrdi. Skoro me ugrizla jedna mrcina... Opasni su! Ispružio se jedan, ispružio se... Kezio je zube, ali je gotov.

JÚLIA: Spavaj, molim te, priljubiti ću ti se, kao nekad, vidiš? Jel' da je bolje tako? Odmah ćeš zaspati. Baš si blijed... jako.

KOVÁCS: Začepi već jednom, moram razmišljati, moram ozbiljno razmišljati.

JÚLIA: Sinoć si vikao...

KOVÁCS: Što? U snu? Mrzim kad me prisluškuješ...

JÚLIA: Izuj čizme, mili, lakše ćeš zaspati. Mogu ja?

KOVÁCS: A pukovnik? Dobro, dobro. Cereka mi se, tako i treba kujice moja mala.

JÚLIA: Ne mogu dalje...

KOVÁCS: Radit ćeš što ti kažem. Ako hoću, ići ćeš s njim i sto puta.

JÚLIA: Još malo pa će jutro, spavaj, molim te. Kad ne zaspeš do zore, onda si umoran i grub.

KOVÁCS: Stenji samo i cmizdri, gužvaj taj jastuk, u redu je. Učinit ćeš to i s vojnim sucem, gospodinom majorom. Majorčić... neki dan te pogledao, sviđaš mu se.

JÚLIA: Nikada...

KOVÁCS: Gadi ti se? Nimalo nije gori od tebe, ili mene. Koju bih inače korist imao od tebe..? Pa nije od sapuna. Svijet je tako uređen da moraš činiti što ti ja kažem.

JÚLIA: Nikada, shvati već jednom...

KOVÁCS: Otkud sad novi običaj da mi proturječiš, Júlia? Jel' to neki novi običaj da zec nosi pušku? Neka nova moda da mi upadaš u riječ... Danas-sutra možda ću biti kuš i skutren u nekom kutu, kao žaba krastača i drhtati pri pogledu na tebe, jel' da? Tvoje ću goste dočekivati s pregačom, kao kakav sluga? Glas ti je sve jači, vrijeme je da se skutrim. Jel' tako? Da ti budem konjušar? Tvoj vozač? Tvoj pas?

JÚLIA: Samog sebe ćeš razbjesniti.

KOVÁCS: Ipak nije moguće, da mi Júlijica ne uzvрати. Nemoguće je ne čuti joj glasa. Još da ne brusi jezik od jutra do navečer... gdje god prođeš, ocrniš me. Trabunjaš o meni, kao... kakav sam ja prema tebi. Loš, jel' tako? Bog me kaznio s tobom, krpo ofucana.

JÚLIA: Dosta je bilo. Spavaj.

KOVÁCS: *(oponaša je)* Od jutra do navečer taj sladunjavi tekst. Znaš ti način kako utjecati na mene. A kad ne pomaže ni to, počne zapovijedati, slatka Júlia! Ne trpim više, ne trpim, dosta sam trpio, suzdržavao sam se! Neću više trpjeti, još samo riječ i ubit ću te...

JÚLIA: Luđak! Makni ruke, huljo. Luđak! Kud me vučeš?

KOVÁCS: Jesi li ikad dobila ovoliku šamarčinu, ha? Bilo je krajnje vrijeme da te upristojim. Bilo je krajnje vrijeme da te dohvatim. Bilo je krajnje vrijeme, krajnje vrijeme da shvatiš što će ti se dogoditi kad prijeđeš sve granice.

JÚLIA: *(gleda ga s poda, razbarušena kosa pada joj na lice)* Kako te mrzim.

KOVÁCS: Vidiš što si učinila? Svinjac, brdo smeća, ogledalo se prevrnulo, i stolac, i svoju malu vazu si razbila. Počisti to, goni se, dok nisam...

JÚLIA: Ne mogu ustati. Jako sam se udarila. *(Smiješi se s mukom.)* Srušila se lutka.

KOVÁCS: Da te ja postavim na noge, da? Vidi što si učinila...

JÚLIA: Moja kosa! Boli, ne diraj me.

KOVÁCS: Umoran sam. *(Skljoka se na rub kreveta.)*

JÚLIA: *(Stenje, obuhvati poručnikove noge.)*

KOVÁCS: *(miluje ju)* Ideš na posao, jel' da? Nestrpljivo ću te čekati, požuri se kući. *(Muči se)* Što me tako gledaš, bubice?

Na ulici.

I. GRAĐANIN: Izmilila je tišina, polako se spušta na grad i ždere zvukove, noć je tu. Čujete? Samo se tamo zabavljaju, tamo. Tamo je pravi život! Čini li se to samo meni da kod svakog koraka prede pospanost, zavuče se u cestu i umiljava se. Idemo na spavanje, ne?

II. GRAĐANIN: Lijen sam gledati i lijen sam čuti, često znam reći u sebi, čemu slušati i gledati toliko svega? Ali mora se! Stvari se događaju samo tako, dan za danom, samo se čudim kako se može neprestano događati toliko stvari? Opsovao bih kad mi to padne na um: zašto se događa toliko toga?

I. GRAĐANIN: Čovjekovo raspoloženje se mijenja, danas kažete jedno, sutra drugo, odjednom se smijete i smijete; drugi put biste samo stenjali i besmisleno plakali. Uvijek je sve zapetljano, i očito je sve besciljno, vidite, i najmanji dio svega želi živjeti, ali čemu, kad na kraju sve umire? Danas jesmo - sutra nismo, fuj, čovjek se samo pita, ako je i bilo - zašto je bilo?

II. GRAĐANIN: Što uopće zna onaj, tko ni to ne zna? Pa nizašto! Bolje mu je da dokuči da će razočaranje prije ili kasnije svakako utisnuti čovjeka u kamen od kostiju do kože, meso mu je prevara, tetive znače da je sve svejedno, na kraju nema ničeg što bi ga povezalo, osim navike, a to je vrlina stoke. Puno krijesnica stremlje zenitu, žudeći slavu. Nije li bolje samo spavati do kraja? Hajdemo, nastavimo kad smo već napola započeli, noć ionako služi tome. Laku noć gospodine, lijepo sanjajte!

I. GRAĐANIN: Također i vama želim laku noć.

II. GRAĐANIN: Lijepo sanjajte, kad vam kažem, lijepo sanjajte. *(Smije se.)*

Sam.

KOVÁCS: Samo me je odraz dopratio. Vidiš, čovjek uvijek ostane sam. Kakva glupost, kako mi srce lupa! Hajdemo više! (*Pogleda u nebo.*) Sunce je izašlo. Ostavio me, mater mu pokvarenu. Svi sumnjaju! (*Pljune.*) Sam ću, sutra.

U lokalu.

BANDIKA: A što je tebi, djevojčice? Da pozovem nekog ljepotana da ti se malo upucava? Ne volim kad su moje ljepotice tužne.

JÚLIA: Što ti primjećuješ, Bandika, što ti primjećuješ? Ne primjećuješ ti ništa! Samo na pivo misliš i na te tvoje artiste. Kakav je šef kome više ne vjeruju ni kad cure grli.

BANDIKA: (*prijazno*) S druge strane, ako si trudna, nogirat ću te, znaš.

JÚLIA: Što imaš manje kose na glavi, razmišljaš sve mračnije, Bandika. Mogao bi se malo srediti. Ponekad bi mogao obući i nešto drugo, osim tog kariranog sakoa. Svi te gosti te zovu : “onaj smiješni debeljko”. A iz ušiju ti viri novac.

BANDIKA: (*u ogledalo*) Moja gospodo! Moje dame! To što sam našminkan, molim da vas ne smeta, pa ni vas, ne gledajte što mi je kosa kovrčava i, gle, nije čak ni moja...

Predstava, živa slika.

BANDIKA: Mrzite li možda kapitalista koji u sjajnom cilindru puši debelu cigaru i od čijeg se mirisa opije proleter? Mrzite li ga, jer se cijele dane samo zabavlja i grle ga dugonoge djevojke, ha? Ali tko će vidjeti njegove suze, kad ugleda mladi par kako se ljubi? Moje dame! Gospodo! Ljubav! Ljubav je velika atrakcija! Lijepa atrakcija! Ali, ha-ha-ha, slabo plaća. Krasna povorka! Ljubav plaće sprijeda, a Kokot se smije odzada. Samo plješćite! Plješćite! (*Iz krila Fortune razbacuje lažni novac.*)

U sobi.

KOVÁCS: Hrabro! Evo nas. Sad je vrijeme da zaklopiš oči, stalno u njima vidim svoj odraz kako se klatari. A moje oči? Što one pokazuju...

RITA: Vidim tamo vaše srce, gospodine poručniče, kako kuca. Srce vam je plavo, doza indiga, doza kobalta.

KOVÁCS: Srce vojnika složeno je od kartona, slinom je slijepljeno, vi to ne možete znati, mala gospođice, u pravilniku piše tako.

RITA: Oči su vam, gospodine poručniče, zamućena voda, mliječno bijelo nebo, pokriveno sjenkom, no gle, namrštio je cijenjene obrve...

KOVÁCS: Puno brbljaš. Opet si pila?

RITA: Možda, inače ne bih ni bila tu. Možda ne bih ni primijetila ovakve poručnike. Ali u stvari, ja ne pijem, nikada. Bandika se odmah riješi onog, tko je cugoš. I mene će uskoro izbaciti. Izuj mi čizme! Ah, što se smiješ, vrag te odnio.

KOVÁCS: A ideali, mala Rito, ideali. Slava! Moram sve to dovesti u red. Da, ja sam ambiciozan. Vrag me ne može odnijeti jer u njega ne vjerujem, vrag ne postoji, vrag je samo moja sjena, postojim samo ja i postojiš ti.

RITA: Pusti me, sad još nemam volje.

KOVÁCS: Teško je s tobom, što sam baš tebe izvukao iz špila? A što, kad mi se ti sviđaš. Samo da katkada nisi tako cendrava.

RITA: Koje lijepo cvijeće raste ovdje Juliji! Obožavam cvijeće. *(Zabulji se u buket cvijeća.)* Kako je život lijep!

KOVÁCS: Miris mi je ljubavnica, plete vijenac oko moga vrata.

RITA: Različak, on je plav... ruža, ona je crvena. Crveno-plavo, to je Pariz. *(Plješće.)* Pariz. *(Izbirljivo.)* Ja sam vjerna svome zaručniku.

KOVÁCS: Znam ja to. Djevojke koje su vjerne svojim zaručnicima, nemaju takve oči. Uopće nemaju takve...

RITA: Potpuno ću se oduzeti.

Za vrijeme a šminkanja.

JÚLIA: Možda napustim tvoj lokal, Bandi.

BANDIKA: Ti? Ti ćeš ga sigurno napustiti. Žao mi te. Ali takve cure obično ne ostaju dugo.

JÚLIA: Oplakuj me barem malo.

BANDIKA: Ispravno. Gdje mi je crni žaket? *(Ludira se, skače, cereče se i radi grimase.)*

JÚLIA: *(Smije se.)*

Na istome mjestu.

BANDIKA: *(osluškuje, uzbuđen je)* Čuješ? Evo opet, opet! Tko se ne bi bojao? Ovi na ulici... Tko su ovi? Tko su ovi?

JÚLIA: Razvojačeni vojnici.

BANDIKA: Moguće... I vi ćete biti nezaposleni, bitange, he-he.

JÚLIA: Riješit ćeš se nas. I prošli tjedan su ti razbili lokal, Bandika.

BANDIKA: Razbili su mi veliko ogledalo, mangupi... Zar ne bi bilo bolje, da odem negdje drugdje, ipak? Što mogu tu... Ali tko zapovijeda srcu, Júlia?

JÚLIA: A zato? A dečkić ne sluti ništa, jel’? Inače... zgodan je, zgodan.

BANDIKA: I, što ako je?

U sobi, troje.

KOVÁCS: Što još plačeš, što plačeš? Čemu si se nadala, dokad ću ja to moći? Sve to što mi radiš, kujo?

JÚLIA: Rita! Baš s tobom...

RITA: A što da kažem?

JÚLIA: Ništa.

KOVÁCS: Tako je, ništa. Mogao bih sebe lijepo nazvati muškarcem kada bih trebao polagati račune Júliji. Takvoj jednoj...

JÚLIA: Moj Bože! Vjeruj mi, ne mogu dalje.

KOVÁCS: Plači samo, kao i obično.

JÚLIA: Voljela sam te, smrdljiva huljo...

KOVÁCS: I trebaš me voljeti, dužna si mi to. Do posljednjeg daha, to ti je obveza.

RITA: Što se praviš, kao da nisi slutila?

JÚLIA: Slutila sam, itekako sam slutila. Dapače, znala sam. Naravno, nisam znala da si to baš ti... ah, nema veze.

RITA: I ti si trebala paziti... nisam mu dalje mogla odolijevati. Kriv je ovaj svodnik.

KOVÁCS: Pazi što pričaš.

RITA: Ne bih ga poželjela ni neprijatelju još jedanput... što ti misliš, zar je ovo tako neko veliko veselje? Otriježnila sam se od tebe za sva vremena.

KOVÁCS: Kuš budi, droljo. Gubi se odavde.

RITA: Bacaš me van, makrou? Pogledaj me u oči, ako možeš? Jako pazi, oči te izdaju. Prema ženama, kao kočijaš... Imaš neki problem, sine?

KOVÁCS: Gubi se odavde, ne zanimaš tu nikoga. I pripazi, ne volim kad ženi tako sijevaju oči.

RITA: (*Júliji*) A ti? Samo šutiš, nesretnice... a ja sam te još i žalila.

JÚLIA: Pusti me na miru, lijepo te molim.

RITA: (*Júliji*) Što čekaš? Pođi sa mnom...

JÚLIA: (*mračno*) Nestani.

RITA: Serem ti se! Glupačo! (*Zalupi vratima.*)

Na istome mjestu.

KOVÁCS: *(Nije ga briga što je Rita otišla. Kao i obično, baca nož u vrata ležeći na krevetu.)*

JÚLIA: Čaša se prelila, smeće jedno.

KOVÁCS: *(tiho)* Júlia, da, Júlia. Uvijek ona. Júlia i njezino cvijeće. Júlia i njezin poručnik. Ti još uvijek vjeruješ da se sve može kupiti. Ja sam tvoj pas, jel' da? Tužan je taj pas, gazdarica ga po cijele dane ni ne pogleda. Trči za novcima. Izlazi s društvom. Ima programe s prijateljicama. Kako se ulaguje pas, Júlijice? Tare se o gazdaricine noge. Što ište pas, Júlijice? Zadovolji se bilo čime. Ja sam pas, zabuna je što si sa mnom, i kaješ se zbog toga. Bogme, mora da je, silno zamorno kad te cijeli dan netko čeka, a ti nemaš volje vratiti se kući. *(Milo.)* Dosadio sam ti? Razvedimo se...

JÚLIA: *(Gađa ga čašom. Vrišti.)* Smeće jedno, samoživi makrou!

KOVÁCS: *(skače u stranu)* O, što se to dogodilo? Vidi-vidi, lutka je oživjela, milina je vidjeti da u skrpanom srcu kola krv umjesto piljevine! Dame! Gospodo! Ova žena ovdje, možda je ipak nešto više od glupe bundeve? Od lijepe, prazne glavice... No, gle! Zar je djelovala lijepa riječ, poduka?

JÚLIA: *(Štucajući jeca na koljenima.)*

KOVÁCS: *(Zgrabi je za kosu i podiže joj glavu, ne previše nježno. Šapće milozvučnim glasom.)* Želiš se još razvesti, reci?

JÚLIA: *(šminka joj curi niz lice)* Tako sam sama.

KOVÁCS: *(Spušta se do nje i smiješeći se, briše joj lice papirnatom maramicom. Júlia još uvijek plače.)*

U lokalu, dvoje. (Dopunska scena.)

DEČKO: Da?

KEGLEVICH: Tražim Kovácsa, onog bivšeg poručnika. Zna ga?

DEČKO: Júlijin suprug... jučer je strgnuo sebi ovaj medaljon i bijesno mi ga dobacio. Kada bih vidio Júliju, vratio bih mu.

KEGLEVICH: Zar plaća Djevicom Marijom? Zna biti divlji. Ja ću mu vratiti..

DEČKO: Mene se ne tiče kakav je tko. Inače, eno dolazi. *(Ode.)*

KEGLEVICH: *(prebacuje lančić iz ruke u ruku)* Rano ostarjelo lice. Takav postaje ružan starac ili mrtvac prije vremena.

Dvojica.

KOVÁCS: Sumnjiva je ova tišina, čovjek dobije volju proderati se iz petnih žila.

KEGLEVICH: Ovo si jučer ostavo ovdje.

KOVÁCS: Ah! Kamo god prođem, nemam volje ni sjesti.

KEGLEVICH: Odlučio sam razgovarati s tobom.

KOVÁCS: A ja pak s tobom ne razgovarati.

KEGLEVICH: Nego s kim? Ah! Hej, momak! Konobar! Kud je nestao? Umro je ili zanijemio.

KOVÁCS: Pijanog gosta ne poslužuju, vjerojatno. Ali koji je od nas dvojice pijan? Vruće je ovdje, k vragu, znoj mi se slijeva, kako da čovjek ne pobjesni na ovoj vrućini.

KEGLEVICH: Prije bi se reklo da je hladno. Vrag goni tebe, vidim ja. Hodaš po ledu, Kovács.

KOVÁCS: Jedino u tebe imam povjerenja. Ako mi slažeš...!

KEGLEVICH: Grli ti svoju Juliju.

KOVÁCS: Glupa drolja, ni ne spominji je. Psuješ kad kažeš - Júlia.

KEGLEVICH: *(igra se lančićem)* Lijepa cura, lijepa. Ostavi je meni u oporuci.

KOVÁCS: Kurva jedna, jedna drolja! Znam je u dušu. Ako kažem, bit će i s tobom. Bit će kako ja hoću.

KEGLEVICH: Idem doma, i žalim te.

KOVÁCS: Kažem ti, znam je u dušu. Radi ono što želim, inače... Što se smiješ, ha?

KEGLEVICH: Što to pričaš, čovječe!

KOVÁCS: *(prigušeno)* Tako je, kako ti kažem.

KEGLEVICH: Za to bih trebao obući svečano odijelo!

KOVÁCS: Ako bilo tko vidi, reći će: liječnik mi je ovo propisao. Pa sve je tako jasno. Blješti kao sunce.

KEGLEVICH: Ipak, koji je vrag s tobom u posljednje vrijeme? Samo brbljaš, Kovács, samo brbljaš. Saberi se.

KOVÁCS: Facu na "gotovs" i pijmo! Živjele žene! Živjele male kurvice! *(Zapliće se.)* Strah me je da ću nestati i neću biti ništa. I kako će me se svi sjećati?

KEGLEVICH: Kao braća ti, jel'? *(Bespomoćno slegne ramenima.)* Za to naravno ne postoji jamstvo. *(Okrene se.)*

U lokalu za stolovima. (Dopunska scena.)

Kao snoviđenje.

PUKOVNIK: Opet vas susrećem? Što me gledate tako mračno, Kovács?

KOVÁCS: Gospodine pukovniče, ja... ja samo želim reći...

PUKOVNIK: No, čujmo! *(Svi aplaudiraju i smiju se.)*

KOVÁCS: *(muči se)* Nemam što reći.

PUKOVNIK: Jeste li čuli ovo? Čuli ste? To je zbilja duhovito! (*Plješću mu.*)
RITA: (*sažalijeva ga*) Idi, nesretniče, nemaš tu što tražiti.
KOVÁCS: Opet si pijana.
RITA: Što te briga?
PUKOVNIK: Čuli ste? Rekla je: Što te briga, ha-ha! Što te briga? Bravo! (*Plješću mu.*)

U sobi.

KOVÁCS: Svi mi znamo tko si ti. Ti si bestidna drolja. Droljo sramotna! Spavala je s pukovnikom, spavala s gospodinom majorom, jel' tako, sunce moje? Svi znamo tko si ti.

JÚLIA: Shvati me, bojim te se.

KOVÁCS: Osramotila si me, osramotila! Je li to oprostiv grijeh?

JÚLIA: I danas te dugo nije bilo... napunili su ti glavu.

KOVÁCS: Lijepo lice, lice lutke... još ću ja tebe odviknuti od kurvanja. Treba biti iskren, bespoštedno iskren. (*Dašće prilično mučno.*) Konačno, na tome se zasniva... naša ljubav. Ti voliš mene, ja volim tebe, i zato nije ništa teško. Imaš zlu krv, zlu, Sotona se uvukla u tebe, pa kako da te onda izliječim? Moram te obilježiti, moram te obilježiti, pazite ljudi, pazite, ova žena je sam vrag, bedra joj žare i pale.

JÚLIA: Molim te, ne diraj me, preklinjem te. Molim te, molim te.

KOVÁCS: Da ti ugasm, možda, ovaj čik ispod oka? Lijepo lice, lice lutke... da, to će biti dobro. (*Potegne dim.*) Kakva ideja, kakva ideja! S najodvratnijim vragom vodim rat. U očima ti je... varljiva svjetlost, bit će lijepo, bit će dobro, bit će sve u redu. Ne plači, ne plači, ja te volim, znaš li to?

JÚLIA: Molim te...

KOVÁCS: Što šapćeš? Reci! Pitao sam te nešto, odgovori: znala si da te volim? Da te ja toliko... volim?

JÚLIA: Što sam ja voljela na tebi, kog boga, tko to razumije? Nije važno, ništa nije važno, sve je ništavno, sve je laž: svako udvaranje, svako laskanje, sva obećanja, laž je sve. Zar sam to čekala, je li to budućnost? Kako je sve bilo lijepo, majko mila, kako lijepo! Sve je postala samo uspomena. Zagušljivo je živjeti od uspomena, ja to više ne mogu. Zadrhtim kad ulaziš u sobu, toliko sam te željna, pa me onda pogledaš, a ja kažem, ipak ću te napustiti; onda mi se opet stisne srce i plačem noću zbog nas. Pijana sam, luda sam, kako dalje?

KOVÁCS: Nema više izbora, nema više vremena, čemu doživjeti budućnost? Čemu? Neka bude samo san, nije li tako?

JÚLIA: Zašto si me ljubio? Zašto si me volio? Trudna sam. Ti nisi htio? Rodit ću ti dijete, a ti si postao ništarija, postao si zao, postao si podlac. Jesi li uopće bio nešto drugo? I bit će sve gore, svakoga dana, i ništa me više ne očekuje. Budućnost je kao pas koji grize, tako se bojim. Već sam isplakala oči, i onda, reci mi, vrijediš li ti toliko?

KOVÁCS: Voli me i sve će biti u redu. Ulaguj mi se, kao obično. Pouzdaj se u mene, kujo moja mala. *(Odgurne je)* Žabo! Pijan sam... Idi, ili ću ti unakaziti to lijepo lice.

Na istom mjestu.

KOVÁCS: Kažu da mi se iskrivi lice kad se nasmiješim. U tom osmijehu kuca moje srce. *(Smije se.)* Kažu, zao sam. Tko zna, je li uistinu tako? Tko to zna, ha? Ja sam dobar...

JÚLIA: Isuse, kada će već jednom završiti ova noć? Kad podignu rolete preko puta, svanut' će zora...

KOVÁCS: Što trabunjaš, ha? Što? Cijeli dan samo to slušam. Vidiš, što je ovo? Kao dragi kamen... Kako je hladan! Dah je kurva, ostavlja paru po njemu. Moj pištolj, moja ljepotica, lutkica moja...

JÚLIA: Trebao si ga predati, nije li tako?

KOVÁCS: Trebao si, nisi trebao... tko to zna, možda ga još i predam. Ha-ha, tko to zna? Pa što? *(Šapće.)* Ne bojiš me se valjda?

JÚLIA: Ne... malo. Spusti ga. Lezi pored mene, molim te.

KOVÁCS: Ha-ha, kučka! Vraže zavodljivi. Svoj sam čovjek. Tko može meni zapovijedati? Ja, samome sebi. *(Urla.)* Vukla si me za nos.

JÚLIA: O čemu pričaš?

KOVÁCS: *(cereka se)* Samo jedno žele, svi, samo jedno. Svatko hoće vladati, voditi, prevariti, svi to čekaju. Ali ne mene! Ha-ha, ne mene. Tijelo ti je vrelo, koža ti žari, smijem li te zagrliti?

JÚLIA: Ne igraj se sa mnom.

KOVÁCS: Vatrema ruko, buktinju bacaš. Plave žile, kako su plave.

JÚLIA: Spusti to, bojim se.

KOVÁCS: Najbolje sredstvo za pranje, očisti s poštenja svemoguće mrlje. Ja da se ne igram? Pa igraj se ti.

JÚLIA: Joj, što hoćeš?

KOVÁCS: Izvadit ću šaržer, vidiš, ovako...Tvoj život ionako ne vrijedi ništa, kao ni bilo čiji. U cijevi je možda ostao jedan, tko zna? *(Povuče okidač pištolja uperenog prema Júliji. Pištolj prazno škljocne. Kovács se smije.)*

JÚLIA: Povraća mi se. Neću ugledati zoru, Isuse.

KOVÁCS: Novine... pisat će bez veze, ovako... pijani oficir čistio je svoje oružje.

JÚLIA: *(šapće)* Isuse, pomози mi.

KOVÁCS: Čistio je svoje oružje. *(Smije se.)*

JÚLIA: Kako si blijed. Lice ti je bijelo.

KOVÁCS: Nemoj me dražiti, nemoj me dražiti!

JÚLIA: Pomozite mi, gubim snagu, upomoć.

KOVÁCS: Grlo ti se isušilo. Kome tu šapćeš? Zabavljaš me, ti droljo, posljednji put me zabavljaš.

JÚLIA: Pomози, Veliki Bože.

KOVÁCS: Ljutiš me. Kako me smiješ ovako gledati, ha?

JÚLIA: *(stenje)* Popiščila sam se.

KOVÁCS: Kako te već dugo mrzim! Kako se dugo susprežem! A ti me iz dana u dan sve više ljutiš...

JÚLIA: Nemoj, za Boga miloga, čekaj. Upomoć!

KOVÁCS: *(drhti mu rub usana)* Kako te već dugo mrzim, moj Bože. Shvaćaš li da ti je ovo kraj? Je li ti stvarno duša čista? *(Više puta puca u nju.)*

JÚLIA: *(stenje)* Upomoć, Bože moj.

KOVÁCS: Morala si umrijeti, je si napokon shvatila? Ide ti pjena na usta, krvava pjena... što stenješ, razumiješ li me? Morala si umrijeti, nije se moglo drukčije, droljo, zadnja droljo, samo bih htio da me shvatiš. Zar ni to ne možeš? Kako da dosegнем razumnu dušu u tebi, Júlia, zar se već ugasila? Kako da viknem? Još jače? Glasnije, još glasnije? Júlia, Júlia! Shvatila si me, ili ćeš umrijeti glupo, kao vol? Anima animalis, glupa žensko, pa crkni, gadiš mi se, umrla si prije nego što si me shvatila. Mrzim te, mrzim te, ti si nakaza. Plava krv, crvena krv, pulsirajući potok, kapajuće purpurno jato, pjenasta krv, tko će oprati ovu prljavštinu? Dragi moj Bože, što će biti sada?